

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Стенограма

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н
С Ъ В Е Т

ОБСЪЖДАНЕ И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПИЕСАТА "АМЕРИ-
КАНСКА ТЕРАПИЯ" ОТ ДЖЕЙМС СОНДЪРС

С о ф и я
11 декември 1985 год.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е :

	СТР.
I. ПРИСЪСТВУВАЩИ	3
II. ОТКРИВАНЕ И ДНЕВЕН РЕД	4
III. ИЗКАЗВАНИЯ	
Банчо Банов	4
Таня Масалитинова	5
Георги Гайтаников	6
Славка Славова	6
Асен Миланов	7
Виолета Гиндева	7
Константин Илиев	8
Сава Хашъмов	9
Николай Люцканов	9
Енчо Халачев	10
Дико Фучеджиев	11
IV. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ	
Енчо Халачев	11
V. ИЗКАЗВАНИЯ	
Стефан Данаилов	12
Таня Масалитинова	13
Антония Каракостова	13
VI. ВТОРА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
Дико Фучеджиев	14
Таня Масалитинова	14
Николай Люцканов	14
VII. ЗАКРИВАНЕ	14

ПРИСЪСТВУВАЩИ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - ПРЕДСЕДАТЕЛ

БАНЧО БАНОВ ЧЛЕНОВЕ

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ

ПЕЛИН ПЕЛИНОВ

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ

МЛАДЕН КИСЕЛОВ

ГАЛИНА АСЕНОВА

АТАНАС ВЕЛЯНОВ

СТЕФАН ДАНАИЛОВ

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ

КРУМ ТАБАКОВ

АСЕН МИЛАНОВ

ВИОЛЕТА ГИНДЕВА

САВА ХАШЪМОВ

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА

ВЕЛКО КЪНЕВ

АДРИАНА АНДРЕЕВА

СЛАВКА СЛАВОВА

МАРГАРИТА ДУПАРИНОВА

ОТСЪСТВУВАЩИ: АНДРЕЙ ЧАПРАЗОВ

ИВАНКА ДИМИТРОВА

АСЕН ШОПОВ

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

=====

Стенограма

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н
С Ъ В Е Т

ОБСЪЖДАНЕ И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПИЕСАТА
"АМЕРИКАНСКА ТЕРАПИЯ" ОТ ДЖЕЙМС СОНДЪРС

НАЧАЛО: 16,40 ч.

КРАЙ: 17,40 ч.

О Т К Р И В А Н Е

ПРЕДСЕДАТЕЛ, ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Другарки и другари,

Откривам заседанието на Художествения съвет, което ще протече при следния дневен ред:

1. Обсъждане и разпределение на пиесата "Американска терапия" от Джеймс Сондърс, режисьор н.а. Енчо Халачев.

2. Разни.

Други предложения? Няма.

Преминаваме към първа точка от дневния ред. Има думата др. Банчо Банов.

БАНЧО БАНОВ:

Пиесата "Американска терапия" от Джеймс Сондърс е една от най-новите пиеси написани през последните години. Ние я получихме в ръкопис изпратен от парижки театър благодарение на др. Велко Кънев, който е обърнал вниманието на нашето културно аташе в Париж.

Пиесата е един много сериозен представител на най-съвременната драматургия, която разглежда задълбочено и всестранно проблемите

на човешкия характер. Проблемът за желанието на човека да намери своите истински нравствени стойности. Многопластова пиеса в психологически план, тя отговаря на стила на нашия театър и на възможностите на нашата трупа. Една от причините, която е много важна е, че като възрастови граници пиесата дава възможност да бъде включена в нашия репертоар в съответния период. Пиесата е сложна, дава възможност за изграждане на сериозни и силни характери. Авторът е един от най-известните в момента английски драматурзи, ярък представител на така наречената "най-нова вълна".

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Пиесата е написана много майсторски. Не мога да каже, че кой знае колко дълбока. Как звучеше на сцената в Париж, като комедия ли?

ВЕЛКО КЪНЕВ:

Всякак звучеше.

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Струва ми се, че колкото повече се изведе към комедия, толкова повече ще бъде гледана от нашия зрител. Тя е написана много виртуозно. Е, аз говоря от свое име. От наша гледна точка това не може да бъде кой знае колко драматично събитие, защото дори онова момченце с мотора, което много ми напомня на моя внук, на когото всичко му е наред, но той пише мрачни стихове и не знае какво иска, защото е в пубертета. Това не може да бъде основа на една голяма драма. Това, че тези две двойки са се кръстосали някога и после пак са се събрали. Това нещо от наша гледна точка не може да бъде голяма драма. Според мен в цялата работа има една дълбока сатира за тези взаимоотношения. Това са хора, които са си надвили на харча. Не ги застрашава безработица. Свободни хора, които си търсят занимание. Ако се тръгне по едно дълбане в драмата на тези хора ще бъде по безинтересно, отколкото ако се тръгне по една по-сатирична линия. Но пиесата е интересна безспорно. Заслужава да се включи в нашия репер

тоар, особено ако се направят два състава. Това е нещо, което ще бъде интересно да се работи и за актьорите и за режисьора. Но аз така я виждам. Не мога много да съчувствувам на тези хора. Не мога да видя големия проблем. Психологическа пиеса, но по-скоро в един сатиричен план. Пожелавам ѝ на добър час!

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ:

Това, че трябва да се издърпа пиесата повече към иронията и комедията и второ, че това не е пиеса в която ролите могат да се дадат на хора, които не играят. Искам да бъде правилно разбран. Много майсторски трябва да бъде изиграна пиесата и при разпределението трябва да се има предвид това нещо, защото иначе ще се загуби смисъла. С една дума това е една твърде сложна пиеса.

АСЕН МИЛАНОВ:

Дребно-буржоазната философия не ми допада и не съветвам театъра да се обръща към такава пиеса.

СЛАВКА СЛАВОВА:

Аз бях съвсем категорично против "Вик". Просто не разбрах за какво става дума. И бях против. Тази пиеса е разбира се пределно ясна, няма нищо за неразбиране в нея, но това е което каза Таня, че трябва да се играе в по-сатиричен план. Това не е защото пиесата може да се играе така. Според мен не може да се играе така. Няма материал. То е защото на нас ни се струва смешна. Присъединявам се към Асен Миланов. Нямам вкус към такъв вид пиеса. Многого пластове не ги видях. Не ме вълнува в никакъв случай. Но абсолютно се въздържам да кажа, че нашият театър не трябва да вземе такава пиеса в репертоара си. Аз искам само да кажа, че на нас ни се струва смешна пиесата, защото това са едни дребни проблеми. Не може след като сме преживяли Хирошима, след като стигнахме на Луната и т.н. не може да ни развълнува такъв проблем. Развълнува ме пиесата на Константин Илиев. Нека да се включи тази пиеса, но не може да се изиграе в сатиричен план.

АСЕН МИЛАНОВ:

Ние като театър можем да включим тази пиеса, но причините, основанията са само заради едно - защото това е една от най-новите буржоазни пиеси на Запада. И това е много любопитно. В нея има доста словесни двубои, комични и сатирични моменти. Човек може да има впечатление от пиесата, но не можем да имаме вкус към нея. Изобщо театърът много не трябва да се обръща към такива проблеми. Но само заради това, че е най-новата и нашумяла, за да се види каква е. Да се намери съотносителност към драматургията, към проблемите, към хората и образите. Навярно възгледите са били за двустранчивостта на тялото и духа. Може да се приеме от нас, но трябва да се внимава, когато се третира едно такова произведение. Това е единственото основание, на което можем да се опаняме.

МАРГАРИТА ДУПАРИНОВА:

Бих искала да разбера защо Енчо Халачев взема тази пиеса, какво иска да каже с нея? Горедолу се разбира какво автора иска да каже и доколкото ние сме запознати с живота в тази страна. Но Защо?

ВИОЛЕТА ГИНДЕВА:

Аз искам да кажа, че определено ми харесва пиесата. Общо взето се славя, че имам някакъв усет за успеха на драматургическите произведения сред публиката. Четейки, усещах, че това е пиеса, която ще има касов успех сред нашата публика. Ние имаме нужда от такова нещо, макар че камерна сцена нищо няма да допринесе. Струва ми се, че действително тази пиеса е многопланова. Тук безспорно има място и сатирата и психологическата разработка на сюжета, ако ние се опитаме да профанизираме един сюжет. Въпреки всичко ние не сме разрешили и няма да разрешим нашите човешки проблеми и взаимоотношения. И тук според мен стоят едни много сложни проблеми и авторът много ясно ги е написал и би било интересно за нашата публика да се погледне и от тази гледна точка такова събитие. Нашият репертоар много остаря. За разлика от преди няколко години. Не трябва да отхвърляме автори, ко-

ито са в първите редици на световната драматургия. Защото ние работим само с хора от миналия век. Струва ми се, че в тази пиеса има хляб.

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ:

Всички си даваме сметка, че са много различни нашите два свята и малко са пиесите, които ни се струват интересни и допадат на нашата публика, но те не са интересни на западната публика. Много неща за тях са неразбираеми. По същия начин и ние. Естествено, че има допирни точки, но малко са големите пиеси, които действително да говорят на хората и на двата свята. По-малките театри представят едни пиеси, които са повече забавни и в които големите проблеми са заобиколени, но публиката ги гледа. Тази пиеса според мен не е на дребно-буржоазно равнище. Има един проблем, който не е дребен и не е малък. Става дума за нещо, което не е толкова ново. Люцканов спомена отчуждението. Не е така, тук има нещо друго. Говори се за смисъла на живота. Човек да живее в тялото и в душата. Ако си спомняте на Стефан Цвайг има голямо досие за Достоевски, Балзак и Гьоте. Как Гьоте изтръгвайки всичко което би го накарало да страда твори и как Балзак това никога не би го направило творец. Тук има нещо такова, вижда се човек, който е станал спокоен уравновесен, но все пак другия е по-човек. Тези неща са интересни и за зрителя и за нас. Смисълът на живота е да го живеем. В дневникът на Яворов намерих същото изречение. Това е проследено доста подробно в тази пиеса. Лошото е, че тук се демонстрира, една драматургия, която на мен не ми допада. Философствува се на сцената, а не чрез сцената. Останалото, което става между тях е на ръба на това, което се нарича булеварден театър - театър за забавление. Така че това е залегнало в структурата на тази пиеса и ако ние се опитаме да намерим едно по-забавно звучене ще отидем много силно до булеварда. Другата опасност е, че ще бъде една доста голяма скука. При това положение, чакам Енчо да видя какво мисли по този въпрос и как смята да го прави.

Ние трябва да бъдем по-внимателни, когато включваме нещо такова в репертоара си..

САВА ХАШЪМОВ:

Не съм чел пиесата, защото не мога да разбера защо така са се раздали екземплярите между членовете. Поставям един друг въпрос - защо трябваше за дв-три дни да се чете пиесата, да се обсъжда и да се прави разпределение. Предполага се, че сега ще се приеме. Второ, когато обсъждахме пиесата на Фюгарт бяха поканени и външните членове и по някои и техни съображения тя отпадна. От друга страна ако ние приемем тази пиеса те няма ли да кажат, че решаваме зад гръба им? Нямам нищо против успоредно със "Синята птица" да се работи и друга пиеса, но ние вече обсъждаме трета пиеса. Това значи, че трябваше да бъдем по-добре подготвени за този съвет.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Вземам думата накрая, защото имах нужда да се ориентирам във възприятията на пиесата и така както аз съм я възприел противоречиво, така и всички. Но така поставено на баланс в мен може би с 5 % надделява възможността да бъде поставена пиесата. Аз не виждам че пиесата е плътка и изхождам от друга гледна точка. Та нали сега целият смисъл е да се разберем. Представете си, че те вземат една наша пиеса, как ще я възприемат? Все пак някакъв опит хората да се разберат би трябвало да направим. Вторият положителен момент е, че пиесата има блясък. Тя е написана с език, с култура и започне ли да се фъфли на сцената, пиесата няма да стане. Необходими са артисти които имат едно личностно внушение. Всъщност, запитах се за какво е пиесата? С едно четене не може да се разбере. В пиесата се разсъждава как да продължава да живее интелегенцията. Извинете, но този проблем се отнася и до мен. Това как да се живее - активно или отчуждуно ме интересува. Те дават почивка на старата си любов, защото нямат път. Липсва голямата организираност. Проблемът за отчуждението не е само в класовата сфера, защото при нас също го има и не трябва да се пра-

вим, че не съществува. Пиесата не е чак толкова евтина, а е любопитна. От измяна до измяна има разлика. Тук доколкото разбирам тя идва от вътрешната необходимост да намериш нещо друго, да промениш живота си, а не просто да отбележиш нова бройка. Това никак не е измяна. Аз лично никога не бих поставил пиесата подигравателно, защото част от тези хора аз намирам в себе си. Струва ми се, че тя има още едно достойнство. По някакви пътища този автор ме вкарва в един социален фон. Това е извънредно важно и доколкото знам, драматургията е най-важна. Мисля, че има качества, заради които може да се помисли.

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ:

Трябваше да чета няколко пъти тази пиеса, за да разбера за какво мога да я взема. Тъй като литературното бюро много ми я препоръчваше. Твърде много се замислях. Ние имахме една много сериозна драматургия "Вик". Нищо че някои не са го разбрали. Трябва да ви кажа, че като разбрах, че повечето хора не я харесват, не исках да я натрапвам. Преди няколко дни търсих английския оригинал на "Американска терапия". Първо това не е американска терапия. Тя се казва "Тялото". Тоест духа и тялото. И ако става дума за някаква терапия мисля, че не случайно авторът праща там младата двойка и се връщат с друг поглед, с друго отношение към света. Те живеят без да се интересуват от духовния, вътрешния подтик на човека. Второ, не мисля, че пиесата се върти около сюжетната линия на четириъгълника. Ако това е така, тогава няма какво да кажем с пиесата. По-скоро това е една канава, върху която авторът изгражда едни по-сериозни съвременни внушения. Той не случайно е представител на тази нова вълна. Мисля, че живота не може да седели на трагична и сатирична драма. Той е това всичко, взето заедно. Тази сцена с момчето е някакъв ключ по-нататък за пиесата. То ще има едно много сериозна линия на поведение. Лично аз бих погледнал много по-сериозно върху това вечно търсене на човека. Усеща се че пиесата не е написана точно така, тя е пригодена към вкуса на зрителя. Затова аз съм поръчал английския вариант. Мисля,

че пиесата е много сериозна и изисква актьори, които като личности да носят това присъствие. Тя е много словесна, но ние сме правили и публицистични български пиеси и не е чак толкова трудно това. Това ми дава известна смелост. Не би било под равнището на театъра да се поставя такава пиеса. И най-добрата пиеса носи някакъв риск, ако не се подходи към нея внимателно. Аз съм подготвил два състава. За постановката нямам готово решение, но имам някои нахвърляни линии. Поне на този етап. Тя вероятно има и забавни моменти, ако актьорът успее да се иронизира. Вероятно ще се избере по-сложния път.

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Щом режисьорът е убеден, че може да я направи, редно е да се направи.

ПРЕДСЕДАТЕЛ, ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

В обсъждането, което стана, според мен преобладава положителното отношение към пиесата. Аз смятам, че тази пиеса има качества да бъде поставена на наша сцена. Разбира се от нашата реализация ще има голяма значение как ще изглежда. Нашата камерна сцена е експериментална и можем да покажем нещо, което не можем да направим на голяма сцена. По отношение на организационните въпроси искам да кажа, че литературното бюро и режисьорите трябва да имат по-голям запас от заглавия с изпълнители от по-старото поколение, за да можем да работим паралелно. Искам да апелирам към по-активно действие на драматургията и подходящи за поставяне на вниманието на художествения съвет пиеси, за да можем да работим по-интензивно. На второ място, тук аз малко форсирах работите, въпреки, че има време - репетициите ще започнат след Нова година и ако това има някакво значение аз мога да направя разпределението на следващия съвет. Давам думата на режисьора да направи предложението си.

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ:

Направил съм двоен състав.

МЪРВИН

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ

МАРИН ЯНЕВ

АН	МАРИЯ СТЕФАНОВА	ВИОЛЕТА МИНКОВА
ДЕЙВИД	СТЕФАН ДАНАИЛОВ	ЕМИЛ ДЖАМДЖИЕВ
ХЕЛАН	ВИОЛЕТА ГИНДЕВА	АДРИАНА АНДРЕЕВА

Това са моите предложения.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Аз не съм чел пиесата, но в многото разговори основната тема е дубльорската. Всички актьори, които взеха отношение, казаха да се ангажират колкото се може повече хора от състава. Разбирам, че пиесата е перфектна, професионална и т.н. Отделям качествата на колегите. Но Мария Стефанова излиза от "Вишнева градина" и влиза в "Обещай ми светло минало", излиза от него и влиза в новата пиеса. Виолета Минкова репетира досега дълго време. Аз излизам от едно не леко постановъчно произведение, каквото е "Дон Жуан", защото то наистина е тежко. Може би знаете, че реализацията е в два пълни състава. Емил Джамджиев също е достатъчно ангажиран. Опитът на театъра да постави една от най-новите пиеси на запада ще резонира в състава не в такъв дух. Младата част на колектива е ангажирана от Люцканов. Смущава ме, че ще има моменти, когато ще се чувствуват годините. Това е нещо, което е много важно. Защо тогава трябва да има два състава? Ч за да се натоварват едни и същи хора ли? След като разпределението на Младен Киселов 12 човека не може да бъде камерна пиеса. Тя може да се играе само с "Обещай ми светло минало". Разбира се ЕН-чо е много ограничен в избора тъй като младата част е ангажирана. Това пак допира до литературното бюро, защото все пак тръгвайки да предложи пиеса, трябва да има предвид състава, който в момента е свободен. А в един момент ще се види, че които играят непрекъснато пак играят. Трябва ли да се почва тази пиеса след като голяма част е заета при Люцканов? Ставаше въпрос за пиеса, която да влезе едновременно с тези две пиеси. Това уплътнява нашата ангажираност.

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Стефан е прав. Разпределението е добро, но ние сме между хората и знаем как те коментират. Независимо от това, че Ванча е заета, не може ли да ѝ се даде една по-сериозна роля. Помислете за Йорданка Кузманова, за Косьо Цанев.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Сигурен съм, че разпределението на Мария Стефанова няма да се приеме с мълчание и с одобрение. Пак ще се говори за думата "протежиране".

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Но тази роля е чудесна за Виолета Минкова.

МАРГАРИТА ДУПАРИНОВА:

Нека др. Халачев просто да остави още време, за да се изяснят наистина хората, които трябва да играят в пиесата.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Вчера замина нашето писмо до Агенцията за авторско право за сключване на договор. Да изчакаме, за да разберем в какъв срок можем да влезем в контакт с авторите. Поне да имаме представа в какъв срок могат да ни отговорят, за да не се стига след това до сваляне на пиесата след няколко репетиции.

ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Съгласен съм. Но аз имам пред вид, че няма да започнем репетициите.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Изпратено е искане за френската адаптация.

ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Приключваме по този въпрос.

По втора точка "разни" искам да ви информирам, че художествения съвет на "Обещай ми светло минало" ще бъде на 18 и 19.XII - сряда и четвъртък. Премиерата ще бъде на 26 и 27.XII. Художественият

съвет на "Дон Жуан" ще бъде на 18 и 19. I., а премиерата на 23 и 24.

Има покана от Американския център на ИТИ за гостуване с "РЕТРО" през месец юни между 15 и 30. Ще се състои Театър на нациите и сега ще започнем подготовката за тази задача, за да не се окаже в последна сметка, че сме изпуснали нещо.

Напоследък се случиха няколко неприятни произшествия във връзка с представления.

Другари, вие сте хора от трупата и имате контакт с всички. Аз наказвах и Николай Николаев и Георги Гайтаников и Павел Дойчев. Моля да се има предвид това нещо. С по-голямо внимание да се гледа програмата и да не ме принуждавате да наказвам някои от вас.

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Аз предлагам да направим един хубав запис на флейтата от "Лизистрата" за всеки случай.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Може ли служба, която си върши работата да установи, че даден човек липсва едва в 19.55. Оказа се, че не знаят дори и адресите им. Не могат да се заменят със запис, защото излизат на сцената, участвуват в пиесата.

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Аз казвам да има един качествен запис за зор-заман.

ПРЕДСЕДАТЕЛ, ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Другари,

Поради изчерпване на дневния ред, закривам заседанието на Художествения съвет.

ДИРЕКТОР:

/Д. Фучеджиев/

